

Sándor István 1961
József 1972

M e l l é k l e t e k

az országos alappontszintezés végrehajtásáról szóló
utasítás második részéhez

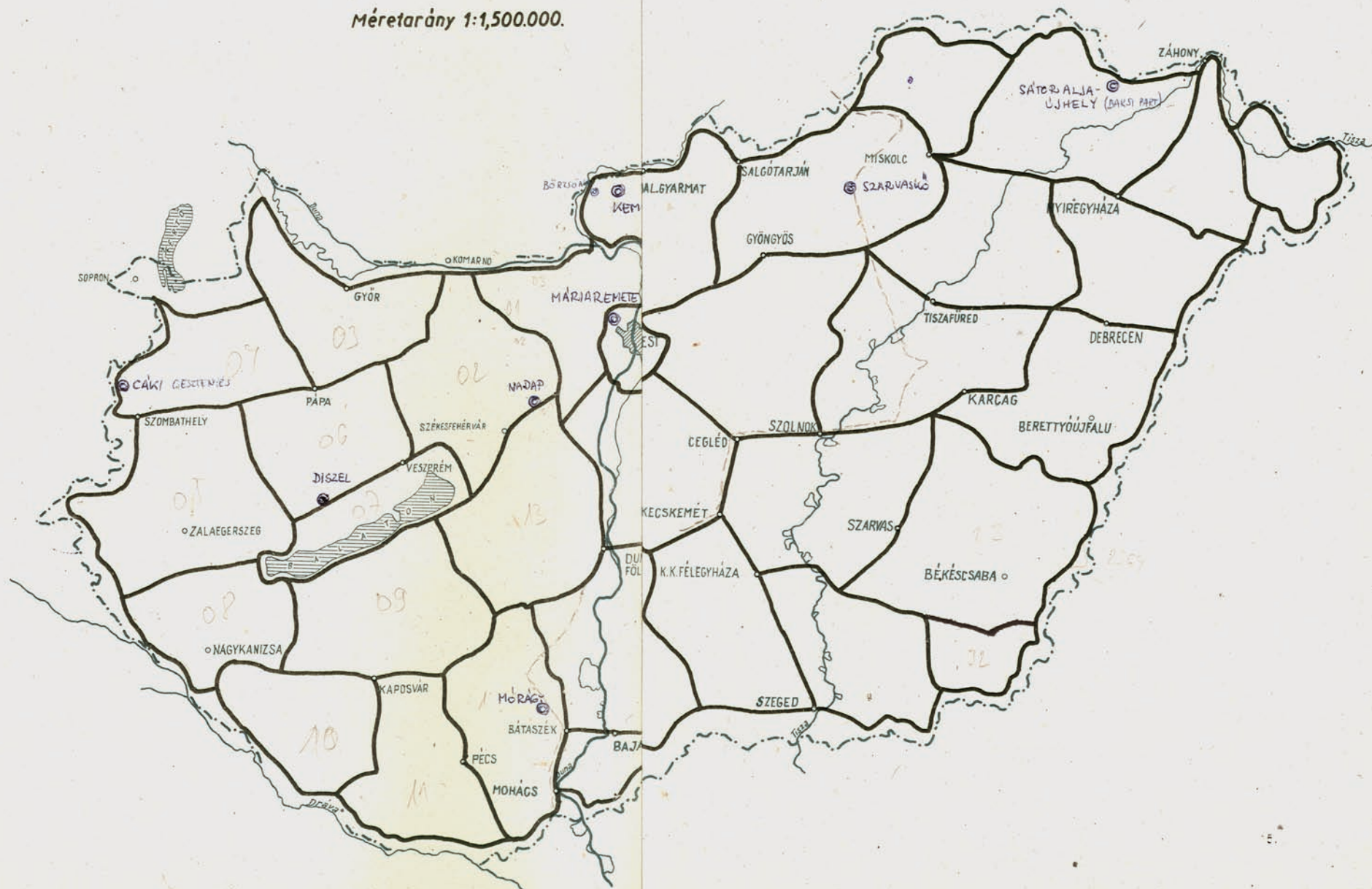
1957

*Az 1950. évi I. rendű szintezés
zárt sokszögei.*

Méretarány 1:1,500.000.

1. melléklet.

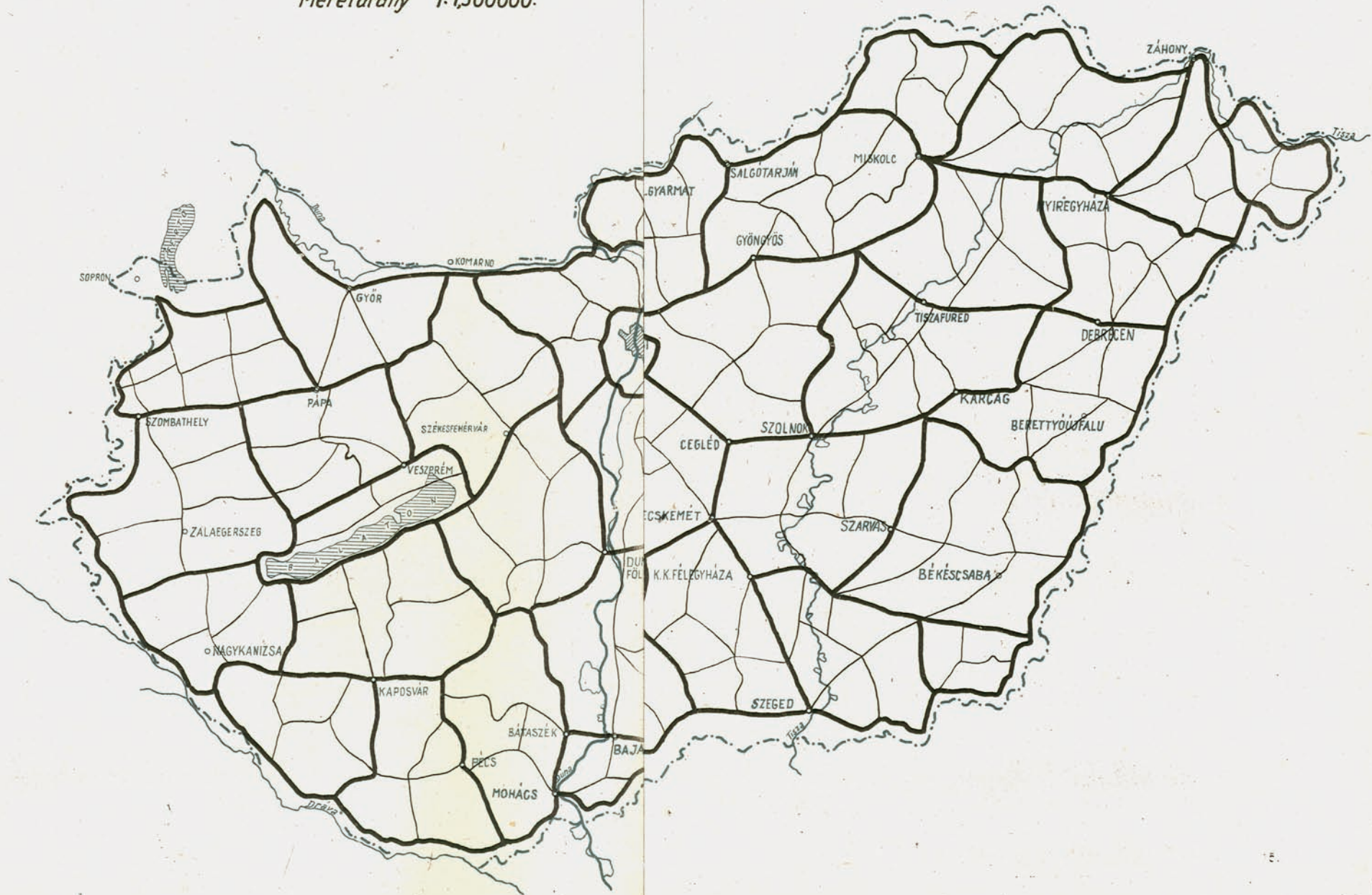

Magyarország II. rendű szintezési hálóz

2. melléklet

Méretarány 1:1,500 000.

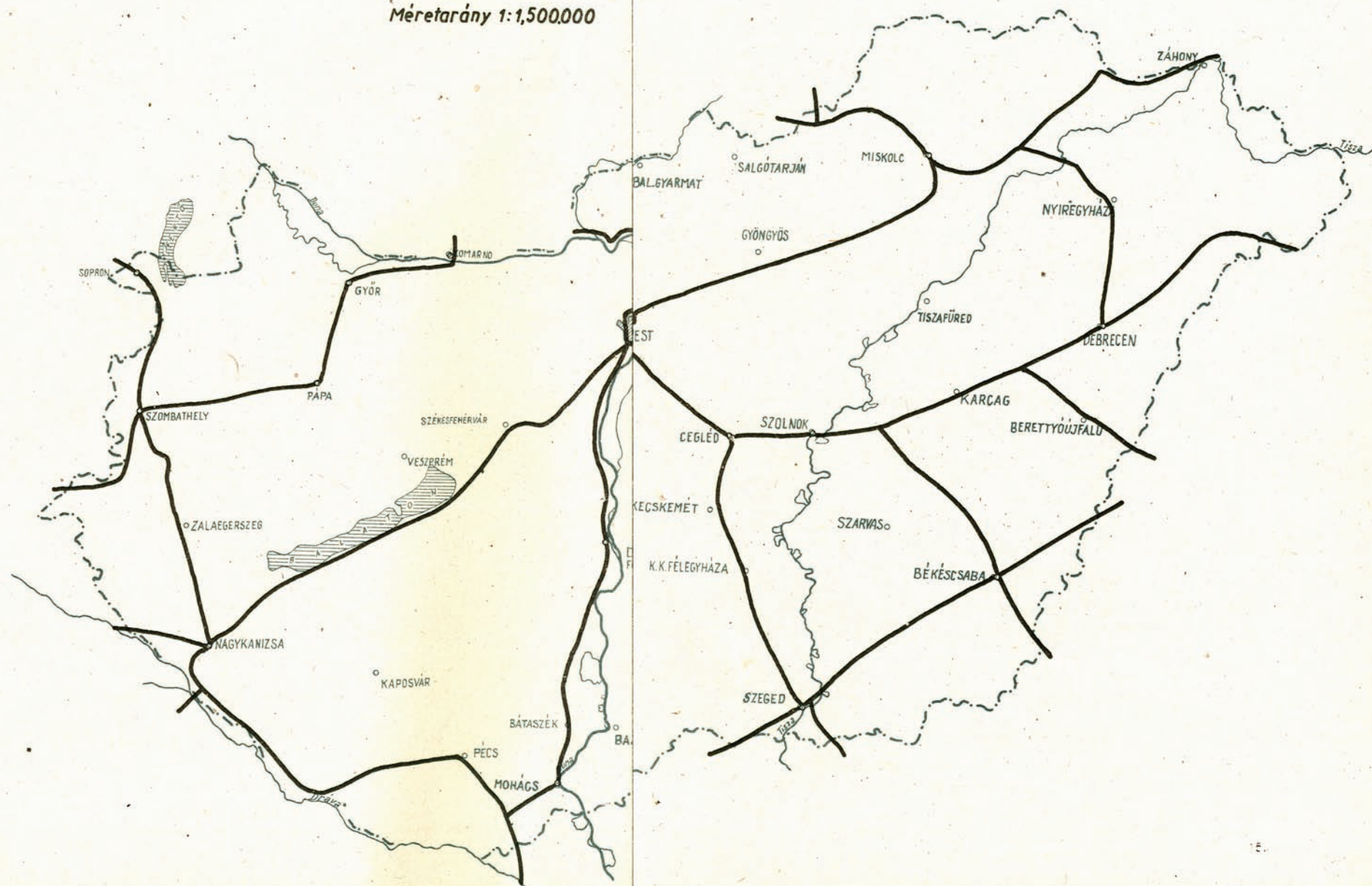

Az 1873. évi I. rendű szintezés
zárt sokszögei.

Méretarány 1:1,500,000

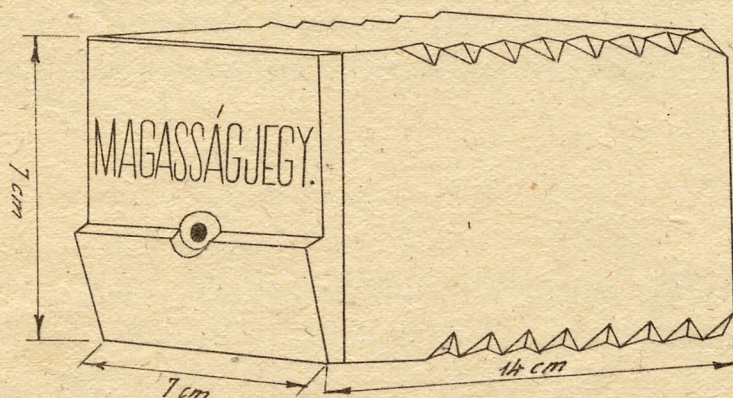
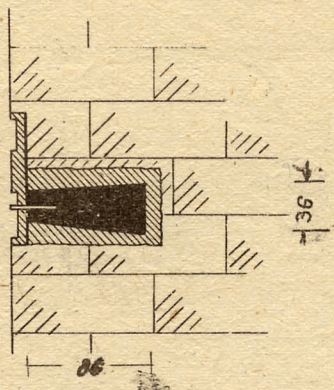
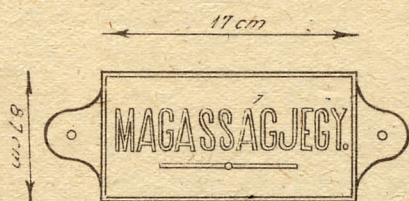
3. melléklet.

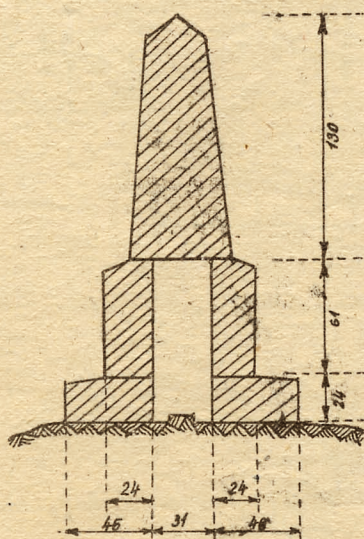

4. melléklet.

Az 1873. évi szintezés
alappontjainak megjelölésére használt furatos
falitábla

Az 1873. évi szintezés-
nél az alappontok megje-
lölésére később alkalmá-
zott üreges öntöttvas
identest

A Nadap elnevezésű szinte-
zési főalappont pontjelének
metszete.

/A méretek centiméterben adottak./

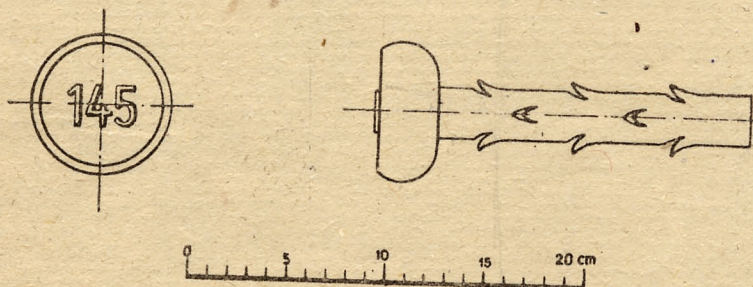
ÁLLAMI FÖLDMÉRÉSI
ÉS TÉRKÉPÉSZETI HIVATAL
Központi Adat- és Térképtár 1
Budapest V, Guszev u. 19

6.a. melléklet

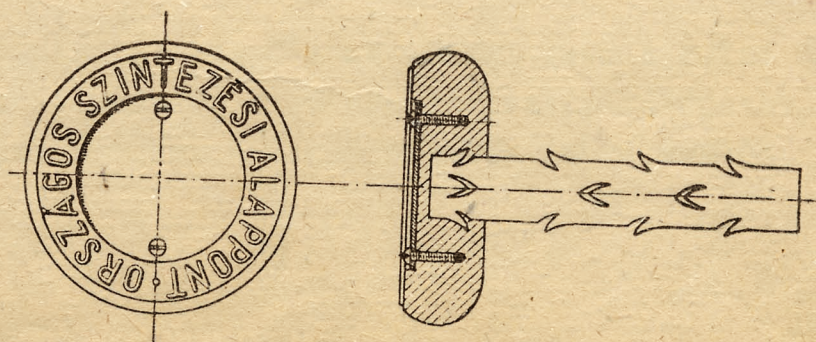
Sánta István 1961
Yapra 1972
Az 1921. évi szintezés alappontjainak megjelölésére a
következő pontjeleket használták:

Falicsap. Anyaga öntöttvas. Eleinte sorszámmal, később
M.I. /magassági jegy/ jelzéssel látták el. Pontjel a falicsap
legfelső pontja. Alakja és méretei az 1. ábrán láthatók.

Falitárcsa. Anyaga kovácsolt vagy öntöttvas. A pontjel
a falitárcsa legmagasabb pontja. Alakja és méretei a 2. ábrán
láthatók.

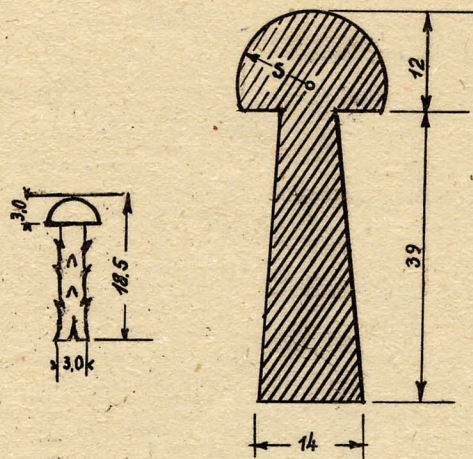

1. ábra

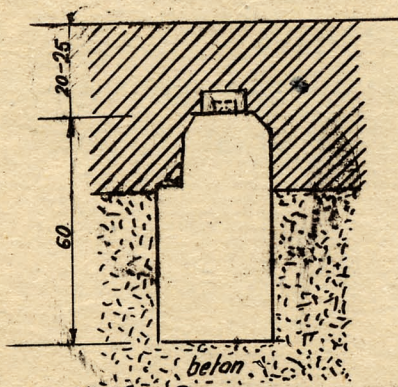
2. ábra

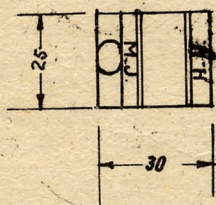

(Méretek mm-ben.)

Szintezési gomb. Anyaga bronz. Eleinte a kisebb alaku gombot használták. A gyakorlatban azonban ez kicsinek bizonyult, ezért áttértek a nagyobb gomb használatára. A pontjel a szintezési gombnak a beépítés utáni legmagasabb pontja.

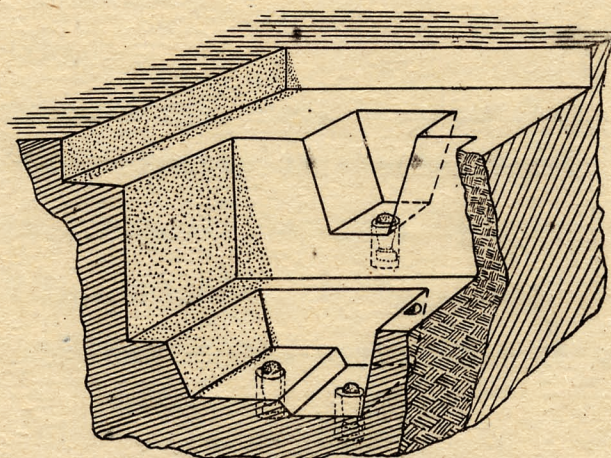
(Méretek cm-ben.)

Szintezési kő. Anyaga márvány. A magassági jegy a felső lapba beépített szintezési gomb és a kő egyik oldalán kiképzett biztosító váll; a pontjel ezeknek a legmagasabban fekvő pontja.

Főalappont perspektív rajza

A főalappont szabatos magasságát három betonözött rozsdamentes fém, illetve üveg idomtest őrzi, amelyek a rajzon látható üregekben vannak elhelyezve.

8. melléklet

Tervezett II. rendű vonalak a X. számú elsőrendű zárt sokszögben

1001 vonal

A vonal hossza: 37 km

A vonal végpontjai: Böhönye róm. kat. templom déli falában
Balatonkeresztur vasutállomás

A vonal által érintett községek: Szenyér, Mesztegnyő, Keleviz,
Bize, Marcali, Kéthely, Balatonujlak

A vonal közelébe eső korábbi időben meghatározott szintezési
alappontok:

482 falicsap Mesztegnyő ref. templom tornyában

485 furatos falitábla Keleviz róm. kat. templom falában

.
. .
.

1002 vonal

A vonal hossza: 35 km

A vonal végpontjai: Kaposvár róm.kat. templom északi falában
Böhönye róm. kat. templom déli falában

A vonal által érintett községek: Kaposmérő, Kaposfő, Nagyabajom

A vonal közelébe eső korábbi időben meghatározott szintezési
alappontok:

520 gomb a Kaposvár-Böhönye-i országút 36,1 km-nél
lévő betonhidban

523 ÁTI csap Csiszár-tanya lakóépületén

.
. .
.

Szemlélési jegyzőkönyv

Készítette: Bakonyi József mérnök

Kelt: 1955 évi március 26-án

Vonalszám: 1002 II. rendű

A vonal hossza: 35 km

4620 tárcsa Kaposvár róm. kat. templom északi falában
/a tárcsa jó állapotban van, csomópontnak alkalmas/

100201 falicsap helyezendő el Kaposvár, Vasut-u. 25. sz. ház déli
sarkán

100202 kő   helyezendő el Kaposvár-Böhönye országút 33,6 km-nél

100203 k8	"	"	"	"	"	34.8 "

100204 gomb /régi elhelyezésü/	"	"	"	36.1 "

betonhidban. Régi pontszám: 520. Jó állapotban van

100205 falicsap ÁTI felirással Csiszár tanya lakóépületén. A csap felett párkányt építettek, csak függőléccel lehet rámérni.

100206 falicsap helyezendő el az országot 39,8 km-nél lévő Vince-
tanya lakóépületének ut felőli oldalán. Az épület
istálló felőli oldalán a fal megrepedt.

3920 tárcsa Böhönye róm.kat. templom déli falában

A vonalon összesen elhelyezendő ... kő
... falicsap
... gomb

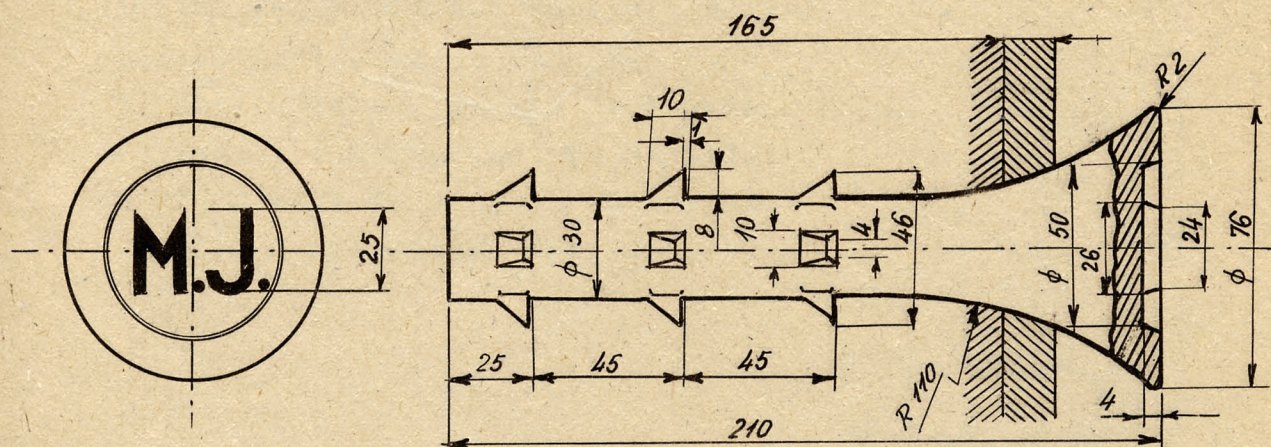
/ Aláírás /

/: A jegyzőkönyv következő oldalain a 14. mellékletben bemutatott helyszinrajzi leírás készítendő pontonként ceruzával, az elhelyezendő pontoknál méretbeírások nélkül: /

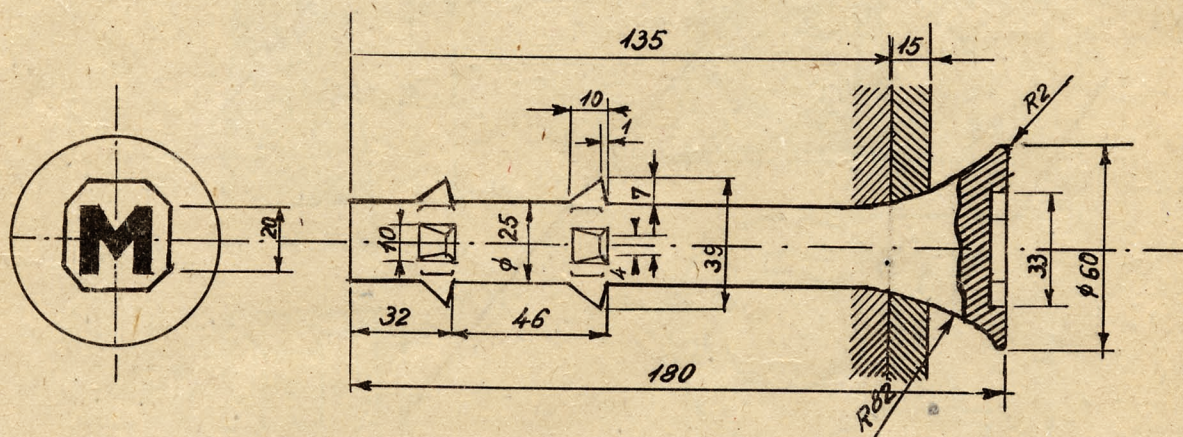
Az 1950. évi színtezés alappontjainak megjelölése

1. Falicsap.

Az 1950.évi színtezés felsőrendű színtezési alappontjainak megjelölésére szolgáló falicsap alakját és méreteit az 1. ábra mutatja. Anyagát és méreteit a MNOSZ 4475-53 számú szabvány írja elő. A méretek mm-ben adottak.

2. Falicsap alsórendű színtezéshez.

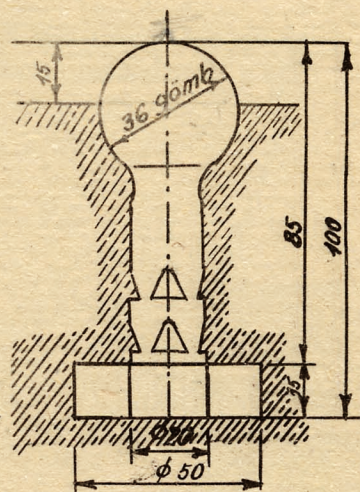
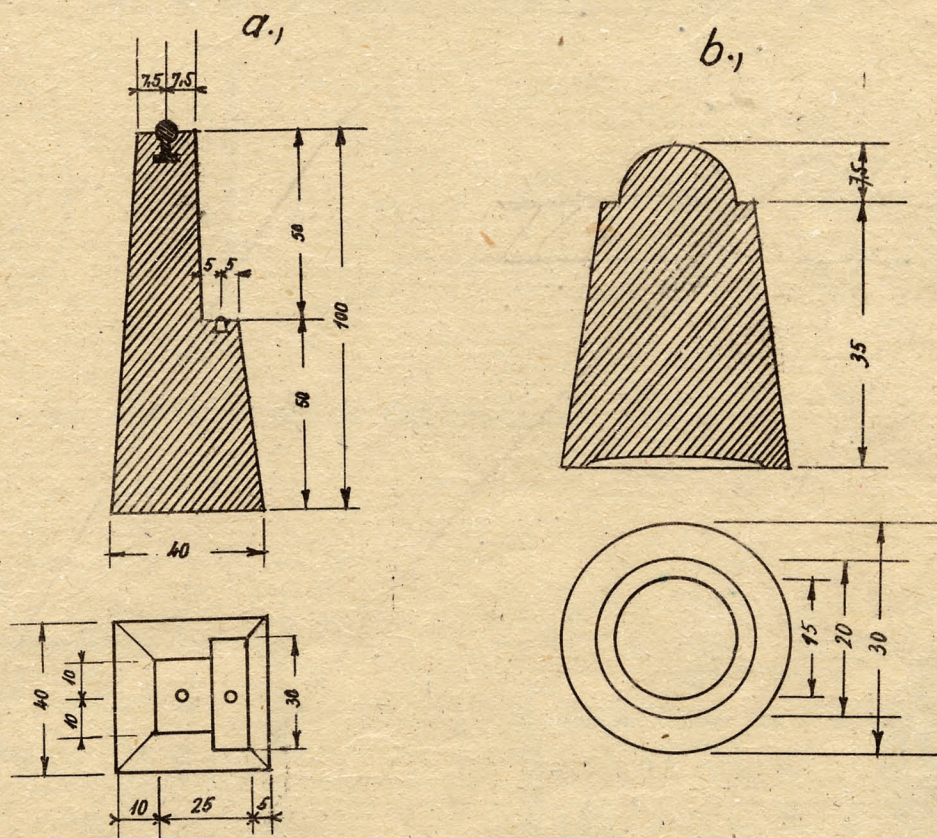

Az alsórendű színtezés alappontjainak megjelölésére szolgáló falicsap alakját és méreteit a 2. ábra mutatja. Anyagát és méreteit a MNOSZ 4475-53 számú szabvány írja elő. A méretek mm-ben adottak.

3. Szintezési gomb.

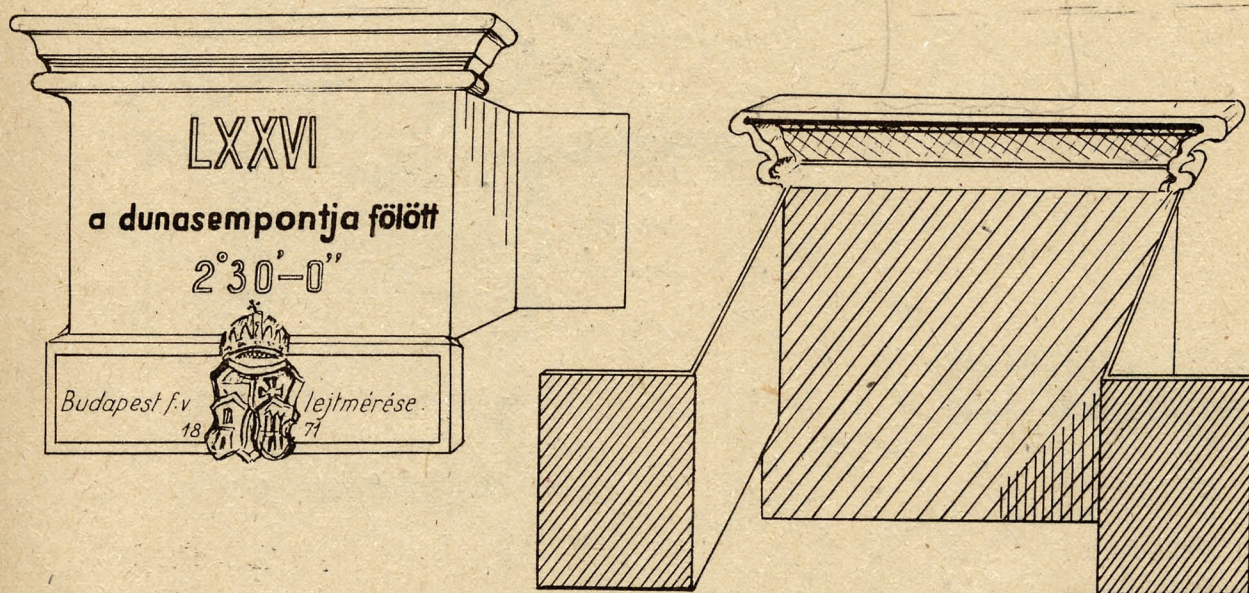
Az 1950 évi szintezés alappontjainak megjelölésére szolgáló szintezési gomb alakját és méreteit a 3. ábra mutatja. Anyaga öntöttvas. Méreteit, elhelyezését és anyagát a MNOSZ 4474-50 számú szabvány írja elő. A méretek mm-ben adóttak.

4. Szintezési kő.

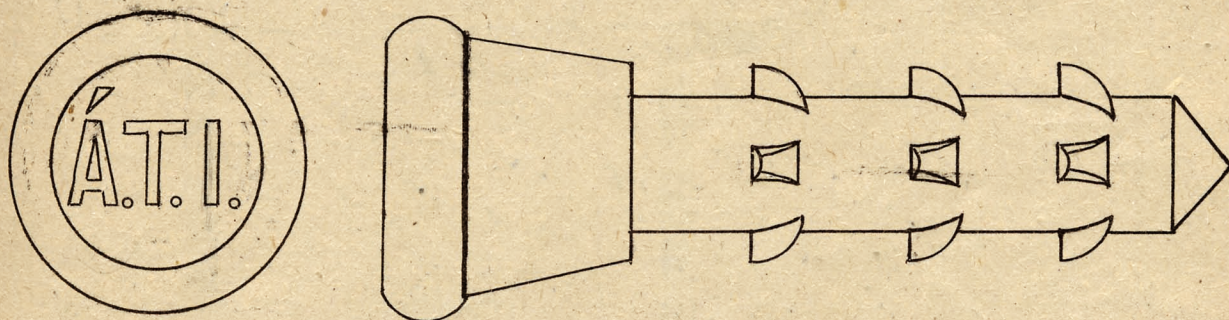
Az 1950 évi szintezés alappontjainak megjelölésére szolgáló szintezési kő és a biztosító porcellán gomb. A szintezési kő ábrájain a méretek cm-ben, a porcellán idomtest ábráján pedig mm-ben adóttak.

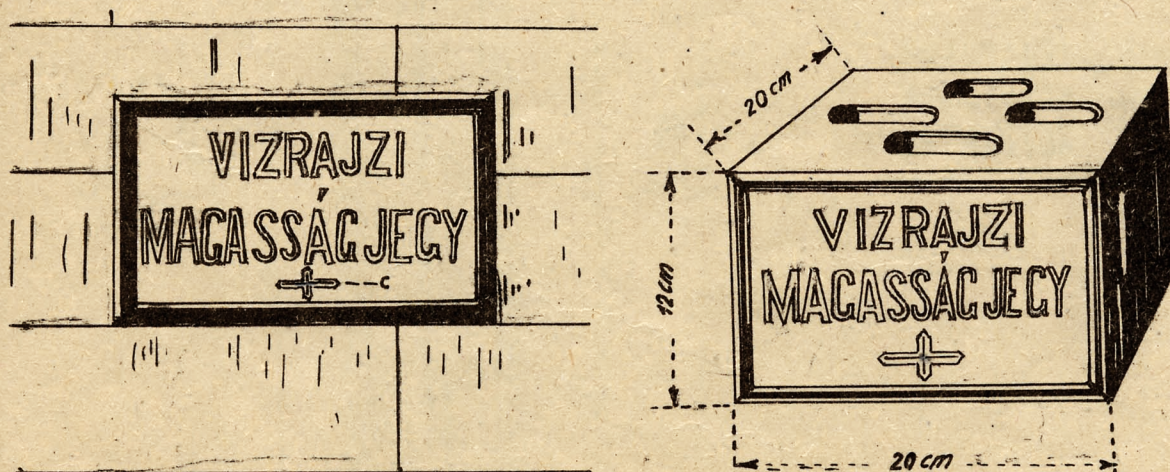
Más szervek által végzett szintezések alappontjainak megjelölése

Budapest 1871. évi szintezésének konzolos falitáblája

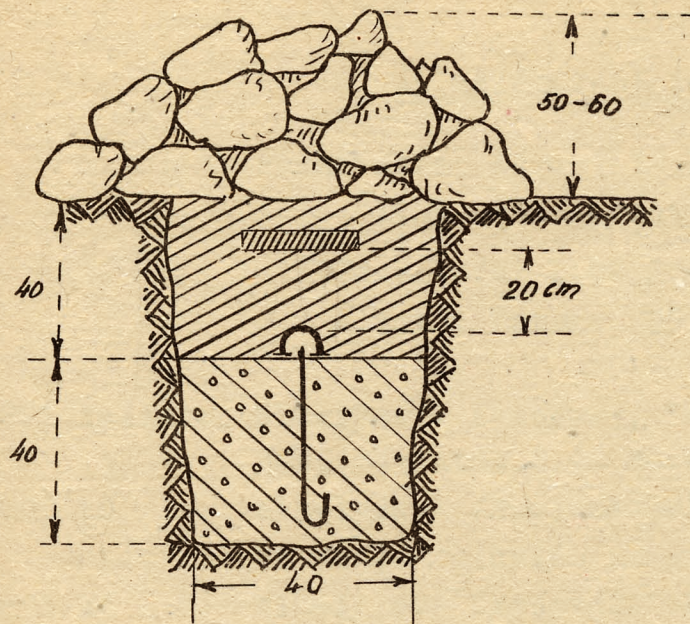

A Honvéd Térképészeti Intézet falicsapja

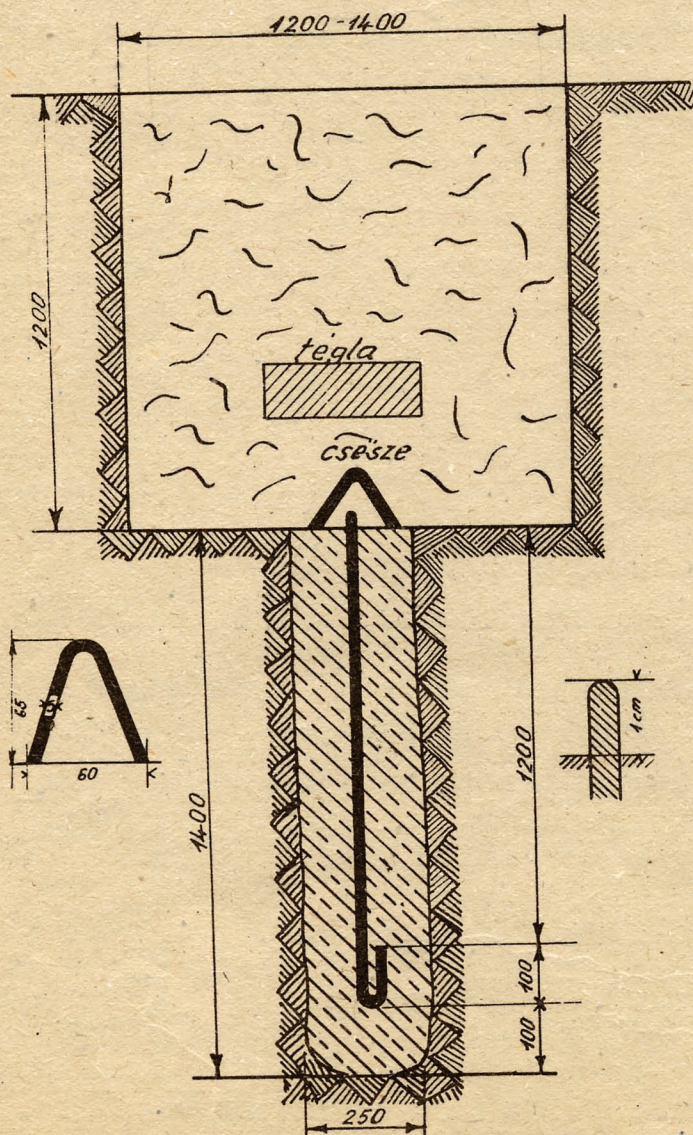

A Vizrajzi Intézet furatos falitáblája

Földalatti őrpont építé-
se sziklás talajban

Földalatti árpont épi-
tése földfúró használá-
ta esetén

Állandósítási jegyzőkönyv

Készítette: Kőrösi István mérnök

Kelt: 1955 évi október 28-án.

Vonalszám: 1002 II. rendű

A vonal hossza: 35 km

- 100201 falicsap elhelyezve Kaposvár, Vasut-u. 25.sz. ház déli sarkán, saroktól 2,20 m-re, föld felett 0,26 m-re
- 100202 kő elhelyezve Kaposvár-Böhönye országút 33,65 km-nél az ut jobboldalán az utszéli árok külső oldalán
- 100203 kő elhelyezve Kaposvár-Böhönye országút 34,82 km-nél az ut jobboldalán az utszéli árok külső oldalán
- 100206 falicsap elhelyezve az országút 39,8 km-nél lévő Vincetanya lakóépületének ut felőli oldalán, balsaroktól 1,40 m-re, föld felett 0,30 m-re
-
-
-
-

/ Aláírás /

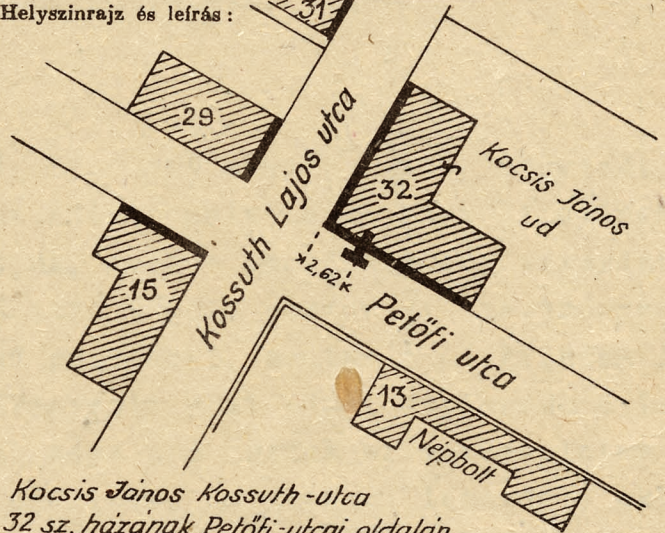

/: A jegyzőkönyv következő oldalain minden egyes újonnan elhelyezett pontról a 14. mellékletben bemutatott - ceruzával vázlatosan készített - helyszínrajzi leírás^{val} készíteni.
~~ad.~~ :/

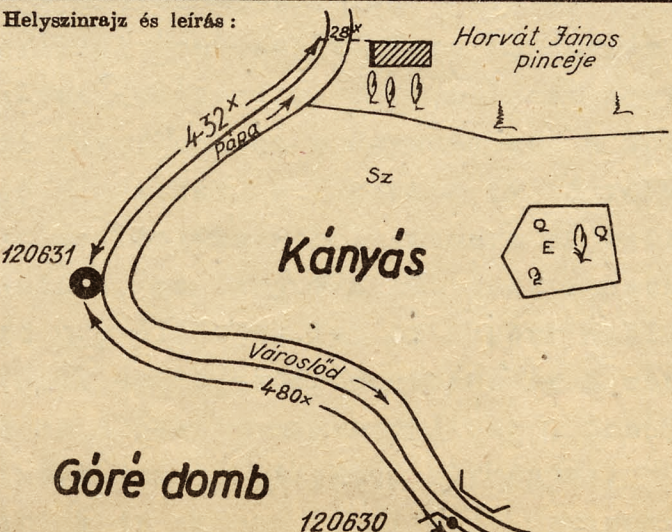
Fős a színtérbe bevont régi pontokról

Országos felsőrendű szintezés

A pont száma : 120824	Tengerszintfeletti magasság :		Térkép : 5163K Vonal : 1208
A pontmegjelölés módja : csap — tárcsa — gomb furatos tábla, peremes tábla egyéb :	Község — város : Karakó	Vármegye : Veszprém	II. rendű
Szintezte : 1952 évben <i>Szabó János</i> Megjegyzés : $fd - csap = 0,32\text{ m}$ Őrpont száma : Kiegyenlítő : Ellenőrizve :	Helyszínrajz és leírás : 		

Országos felsőrendű szintezés

A pont száma : 120631	Tengerszintfeletti magasság :		Térkép : 5059Ny Vonal : 1206
A pontmegjelölés módja : csap — tárcsa — gomb furatos tábla, peremes tábla egyéb : <i>Kőben gb+ porcellángomb</i>	Község — város : Gödre	Vármegye : Zala	II. rendű
Szintezte : 1951 évben <i>Varga Lajos</i> Megjegyzés : Őrpont száma : Kiegyenlítő : Ellenőrizve :	Helyszínrajz és leírás : 		

Országos felsőrendű szintezés

SZOLGÁLATI
HASZNÁLATRA

Térkép száma: 414	Magasság	A pont száma:
Község: CSÖRGE	Balti: B. 341, 201 méter	4452/I
Megye: Zala	Helyszínrajzi leírás: <i>Gádor és Csörge közti 36. sz út 14,128 km-nél az út DK-i oldalán.</i>	
A pontmegjelölés módja: csap, tárcsa, gomb, furatba tábla, peremes tábla, <u>kőben gomb,</u> egyéb: <i>426/1957 sz. G.I.</i>	Helyszínrajz:	
Szintezés éve: 1958		
Megjegyzés:		

D. 9046 r. sz. - Nyomell. 14196 - 9300 db - 64.80190 Kész. Ny. - 60

Országos felsőrendű szintezés

SZOLGÁLATI
HASZNÁLATRA

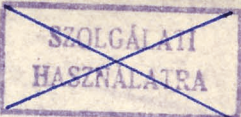
Térkép száma: 217	Magasság	A pont száma:
Község: TÖMÖSD	Balti: B. 112, 634 méter	294315/2
Megye: Vas	Helyszínrajzi leírás: <i>Tömösd - alsó v. mh. ép-nek út felőli falában. - (22. sz. őrház a 233+50 szelv-ben.) - 15. sz. út 1,25 km-nél.</i>	
A pontmegjelölés módja: <u>csap</u> , tárcsa, gomb, furatos tábla, peremes tábla, kőben gomb, egyéb: <i>jelzés nélküli</i>	Helyszínrajz:	
Szintezés éve: 1958		
Megjegyzés:		

D. 9046 r. sz. - Nyomell. 15196 - 9500 db - 64.80190 Kész. Ny. - 60

MINTAI

Országos felsőrendű szintezés

Térkép száma: 519	Magasság Balti: B. 206,868 méter	A pont száma 397618
Község: ZÁVOD	Helyszínrajzi leírás: <i>Dózsa út 12. sz. 2emeletes áll. lakóép. út felőli falában.</i>	
Megye: <i>Borsod</i>	Helyszínrajz: 	
A pontmegjelölés módja: <u>csap</u> , tárcsa, gomb, furatos tábla, peremes tábla, kőben gomb, egyéb: <i>201 sz. városi</i>		
Szintezés éve: <i>1958</i>		
Megjegyzés:		

D. 9046 r. sz. - Nyomell. 14196 - 9500 db - 64.80190 Kéz. Ny. - 69

Országos felsőrendű szintezés

Térkép száma: 462	Magasság Balti: B. 217, 203 méter	A pont száma: 436924
Község: CSÖRGE	Helyszínrajzi leírás: <i>31. sz. út 16,85 km-nél Kossuth -utca és Petőfi -utca sarkán rk. templom Kossuth u felőli falában</i>	
Megye: <i>Zala</i>	Helyszínrajz: 	
A pontmegjelölés módja: <u>csap</u> , tárcsa, gomb, furatos tábla, peremes tábla, kőben gomb, egyéb: <i>ÁTI</i>		
Szintezés éve: <i>1958</i>		
Megjegyzés:		

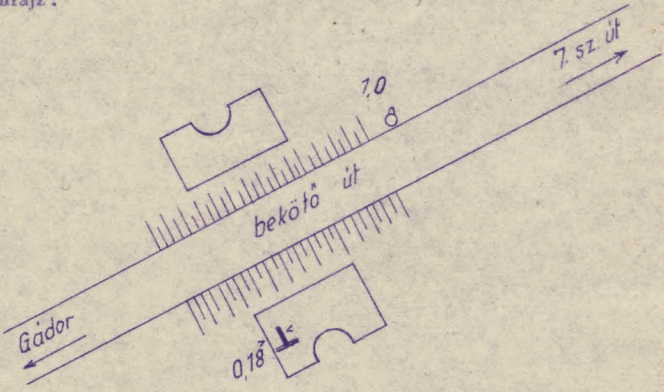
D. 9046 r. sz. - Nyomell. 14196 - 9500 db - 64.80190 Kéz. Ny. - 60

MINTAI

Országos felsőrendű szintezés

SZOLGÁLATI
HASZNÁLATRA

Térkép száma: 462	Magasság	A pont száma
Község: GÁDOR	Balti: B. 240,877 méter	436927
Megye: Zala	Helyszínrajzi leírás: <i>A 7 sz. út 141,2 km-nél Gádor felé ágazó bekötő út 1,06 km-nél, áteresz D-i oldalában.</i>	
A pontmegjelölés módja: csap, tárcsa, gomb, furatos tábla, peremca tábla, kőben gomb, egyéb:	Helyszínrajz:	
Szintezés éve: 1958		
Megjegyzés:		

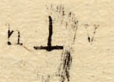
Az út szintje alatt = 1,6 m.

MINTA!

A szintezőműszer vizsgálata

A műszer igazitottságának feltétele, hogy

a. / és b. / /

legyen.

a. Annak vizsgálata végett, hogy a vízszintes irányszál merőleges-e az állótengelyre, az állótengelyt a szintezőlibellával közelítően függőlegesen állítjuk, majd a megközelítően vízszintes irányvonallal egy élesen látható távoli pontot megirányzunk a vízszintes szál egyik szélső pontjával, azután a vízszintes irányítócsavar segítségével a beirányzott pont képét átvisszük a látómező másik felére. Ha a P pont képe nem mozdul el a vízszintes szálról, akkor a követelmény ki van elégítve. Ha azonban lemozdul, akkor a hibát a diafragmának vagy a szálcsőnek forgatásával küszöböljük ki.

b. Megvizsgáljuk, illetve kielégítjük azt a kívánalmat, hogy a szintezőlibella tengelye párhuzamos legyen a távcső irányvonalával. Evégből kijelölünk egymástól mintegy 50 m távolságra két közel egyenlő magasságu pontot /A és B/. A pontokat földbe vert erős facövekkel jelöljük meg és ezek felső lapjába gömbölyűfejű szeget verünk.

Az A és B pontokon levő cövekbe vert szegek közti magasságkülönbséget /m/ pontosan meg tudjuk állapítani, ha a még ki nem igazított műszerünkkel az A és B pontok között azoktól egyenlő távolságban állunk fel és ugyanazt a szintezőlécet előbb az A ponton levő cövekre helyezzük függőlegesen, azt a műszer vízszintes szálával megirányozzuk, a szintezőlibella buborékját gondosan középre hozzuk és a lécen a vízszintes szálnak helyét leolvassuk, majd a lécet átvisszük a B pontra, ott állítjuk fel függőlegesen s ugyanazokat a műveleteket, melyeket az A pont felé végeztünk, a B pontra is végrehajtjuk. A hátra /A-ra/ végzett irányzás leolvasásából levonva az előre /B-re/ végzett irányzás leolvasását, megkapjuk a két pont magasságkülönbségét. Ezután a műszert úgy állítjuk fel az A pont mellé, hogy a távcső vízszintes helyzeténél az objektív pontosan az A pont függőlegesébe essék. Megmérjük az objektív magasságát az A ponton levő cövekbe vert szeg vízszintes érintő síkjától olyképpen, hogy szintezőlécet a szegre állítjuk és számozott oldalát óvatosan a táv-

távolsága most a végpontoktól d_1 , illetve d_2 , ahol $d = d_1 + d_2$

/ábra/. Ha a szintezőműszerrel először az A_1 ponton állunk fel és középre /vagy koincidenciába/ állított szintezőlibella-buborék mellett a végponton felállított léceken előre és hátra leolvasásokat végzünk, a végpontokon levett karok magasságkülönbsége:

$$m = l_1 - d_1 \operatorname{tg} \alpha - l_2 - d_2 \operatorname{tg} \alpha$$

Ugyanígy az A_2 ponton végzett leolvasásokból:

$$m = l_3 - d_2 \operatorname{tg} \alpha - l_4 - d_1 \operatorname{tg} \alpha$$

Ezekből, mivel az α szög kicsi, felírhatjuk, hogy

$$m = l_1 - l_2 + \alpha /d_2 - d_1/ = l_3 - l_4 + \alpha /d_1 - d_2/$$

és

$$\alpha /d_2 - d_1/ - \alpha /d_1 - d_2/ = l_3 - l_4 - l_1 + l_2$$

és ebből másodpercben:

$$\alpha'' = \frac{S''}{2} \cdot \frac{l_3 + l_2 - l_1 - l_4}{d_2 - d_1}$$

$S''/2$ -t 100 000-nek véve fel /és feltételezve, hogy $d_1 = 10$ m, $d_2 = 40$ m/:

$$\alpha'' = 3333 /l_3 + l_2 - l_1 - l_4/.$$

A libella tengelyét a mérésből adódott α szöggel kell megváltoztatni. A megfelelő parsérték

$$\Delta v = \frac{\alpha''}{\varepsilon''}$$

ahol ε'' a libella állandója.

16. melléklet

Szintezőlécek komparálása

a. Invárszalagbetétes szintezőlécek komparálása

A komparálást mindkét lécc mindkét osztására vonatkozólag a lécc különböző részein végezzük el. Változatlan hőmérséklet mellett a kapott eredmények számtani közepét használjuk fel a lécpár egyenletének meghatározására.

Példa. A használt invárnormálméter egyenlete

$$L_n = 1 \text{ m} - 0,021 \text{ mm} + 0,0011 / t^{\circ} - 19^{\circ} / \text{ mm}$$

A normálméter nominális hossza és a lécméter különbsége

$$\text{a 23. számú lécnél} \quad - 0,017$$

$$\text{a 24. számú lécnél} \quad - 0,094$$

$$\text{középérték} \quad - 0,055$$

A lécc invárszalagjának megadott hőtágulási együtthatója:

0,0012. A lécpár átlagos lécméter-egyenlete tehát:

$$\begin{aligned} L_{23,24} &= 1 \text{ m} - 0,021 \text{ mm} - 0,055 \text{ mm} + 0,0012 / t^{\circ} - 19^{\circ} / \text{ mm} = \\ &= 1 \text{ mm} - 0,076 \text{ mm} + 0,0012 / t^{\circ} - 19^{\circ} / \text{ mm} \end{aligned}$$

Az egyenletből Celsius-fokoként kiszámítjuk a lécméterhosszakat és táblázatba foglaljuk.

b. Fából készült reverziós szintezőlécek komparálása

Példa. Komparálás 1955.szeptember 20-án 5 óra 15 perckor.

A használt acélnormálméter egyenlete:

$$L_n = 1 \text{ m} + 0,018 \text{ mm} + 0,0113 / t^{\circ} - 18^{\circ} / \text{ mm}$$

A komparáláskor tett leolvasásokat a táblázat tartalmazza.

Léc szá- ma	Lécol- dal	Léc- méter	Leolvasás a normálméteren	t°	t° - 18°
115	fekete	0-1	+ 0,115	18,6	+ 0,6
		1-2	+ 0,120	18,6	+ 0,6
		2-3	+ 0,124	18,6	+ 0,6
115	piros	0-1	+ 0,035	18,7	+ 0,7
		1-2	+ 0,038	18,7	+ 0,7
		2-3	+ 0,046	18,7	+ 0,7
116	fekete	0-1	+ 0,096	18,7	+ 0,7
		1-2	+ 0,099	18,7	+ 0,7
		2-3	+ 0,105	18,7	+ 0,7
116	piros	0-1	+ 0,050	18,7	+ 0,7
		1-2	+ 0,058	18,7	+ 0,7
		2-3	+ 0,064	18,7	+ 0,7
		középérték	+ 0,079		+ 0,7

+ 0,7°-nak a normálméter egyenlete alapján készített
 táblázatban megfelelő érték + 0,026
 a normálméterleolvasások középértéke + 0,079
 a mérés előtti komparálási érték + 0,105
 mérés után 7 óra 45 perckor hasonlóképpen
 elvégezve a komparálást, a mérés utáni
 komparálási érték például + 0,135
 a két komparálás eredményének középértéke + 0,120
 A mért magasságkülönbség egy méterére eső komparálási javi-
 tás tehát + 0,120 mm.

17. melléklet

Talppontjavítás meghatározása

A lécek talpponthibájának meghatározását invárlécekkel az 1., reverziós lécekkel pedig a 2. példa szerint végezzük.

1.példa. Határozzuk meg a 81 és 82 számú invárlécek talpponthibáját. Legyen a függőléc talpponthibája 219,6 mm.

Leolvasás a függőlécen	81521		
leolvasás a 81 lécen	bal: 103435	jobb: 404981	
leolvasás a 82 lécen	bal: 103451	jobb: 404998	
leolvasás a függőlécen	81523		

Számítjuk a csigaszeg feletti irányvonalmagasságot:

a függőlécen tett leolvasások középértéke	815,22 mm
a függőléc talpponthibája	219,60 mm
irányvonalmagasság	1034,82 mm

Ebből már kiszámíthatjuk a lécek talpponthibáját:

irányvonalmagasság	1034,82 mm	1034,82 mm
leolvasás a 81 lécen	1034,35 mm	4049,81 mm
a 81 léc talpponthibája	bal: + 0,47 mm	jobb: -3014,99 mm
irányvonalmagasság	1034,82 mm	1034,82 mm
leolvasás a 82 lécen	1034,51 mm	4049,98 mm
a 82 léc talpponthibája	bal: + 0,31 mm	jobb: -3015,16 mm

Ha a két talpponthiba különbségét képezzük, azt a talppontjavítási értéket kapjuk meg, amelyet páratlanszámu műszerállás esetén a lécleolvasások alapján számított magasságkülönbséghez hozzá kell adni:

Talppontjavítás 81-82 bal: + 0,16 mm, jobb: + 0,17 mm

középérték: + 0,16 mm

2.példa. Reverziós lécek esetén a leolvasást három vízszintes szálon végezzük. A lécek félcentiméteres osztásuak. A talpponthibát is félmilliméter egységben kell megadnunk, ezért a függőléccel meghatározott irányvonalmagasságot kettővel megszorozzuk.

Oltay-féle reverziós lécpár /7,8 számú/ és az 1. példában használt függőléc esetén:

leolvasás a függőlécen	6769	7524	8279			
a 7 lécen	fekete: 1785	1936	2087	piros: 1718	1869	2020
a 8 lécen	fekete: 1786	1938	2088	piros: 1719	1870	2021
a függőlécen	6769	7525	8280			

A csigaszeg feletti irányvonalmagasság:

a függőlécleolvasások középértéke	676,90	752,45	827,95
a függőléc talpponthebája	219,60	219,60	219,60
irányvonalmagasság /mm/	896,50	972,05	1047,55
félmilliméteregységben	1793,0	1944,1	2095,1

Számíthatjuk a lécek talpponthebáját:

irányvonalmagasság	1793,0	1944,1	2095,1	1793,0	1944,1	2095,1
leolvasás a 7 lécen	1785,0	1936,0	2087,0	1718,0	1869,0	2020,0
	8,0	8,1	8,1	75,0	75,1	75,1

a 7 léce talpponthebája fekete: + 8,07 /1/2 mm/, piros: + 75,07 /1/2 mm/

irányvonalmagasság	1793,0	1944,1	2095,1	1793,0	1944,1	2095,1
leolvasás a 8 lécen	1786,0	1938,0	2088,0	1719,0	1870,0	2021,0
	7,0	6,1	7,1	74,0	74,1	74,1

a 8 léce talpponthebája fekete: + 6,73 /1/2 mm/, piros: + 74,07 /1/2 mm/

talppontjavítás 7-8 fekete: + 1,34, piros: + 1,00

középérték + 1,17 /1/2 mm/

[illegible]

A szintezés körülményei:

Wedding!

Pont száma	Km	L é c l e o l v a s á s o k		M a g a s s á g k ü l ö n b s é g		O d a - V i s s z a k ü l ö n b s é g	T o
		bal	jobb	+	—		
016004		052117	353667		—		A m é r e s k e z d e - t e n
1		151298	452840				260
1	5	099181	039173		0991,77		v e g é n
2		087232	388777				230
		195053	496607				K ö z e p e r l e k
2	40	107821	107830		1078,26		245
		156417	457956				
3		198600	440152				
	40	047817	017804	0178,40			
3		273370	574914				
4		107587	409143				
	40	165783	165771	1657,77			
4		143748	445301				
5		210025	511577				
	40	066277	066276		0662,76		
5		159965	481522				
6		045920	347463				
	40	114045	114059	1140,52			
6		151547	453083				
7		231348	532892				
	40	079801	079809		0798,05		
7		183350	484891				
8		427320	428869				
	40	056030	056022	0560,26			
				3536,65	3530,84		

A szintezes körülményei: 1722 derült, E.Ny. szel.

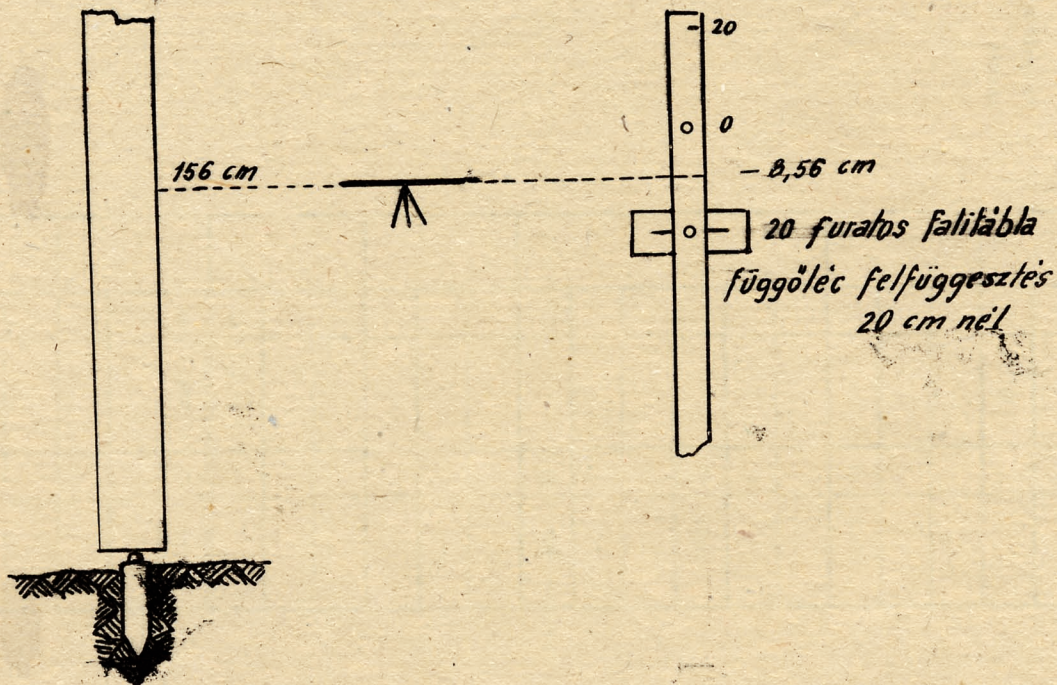

[illegible]

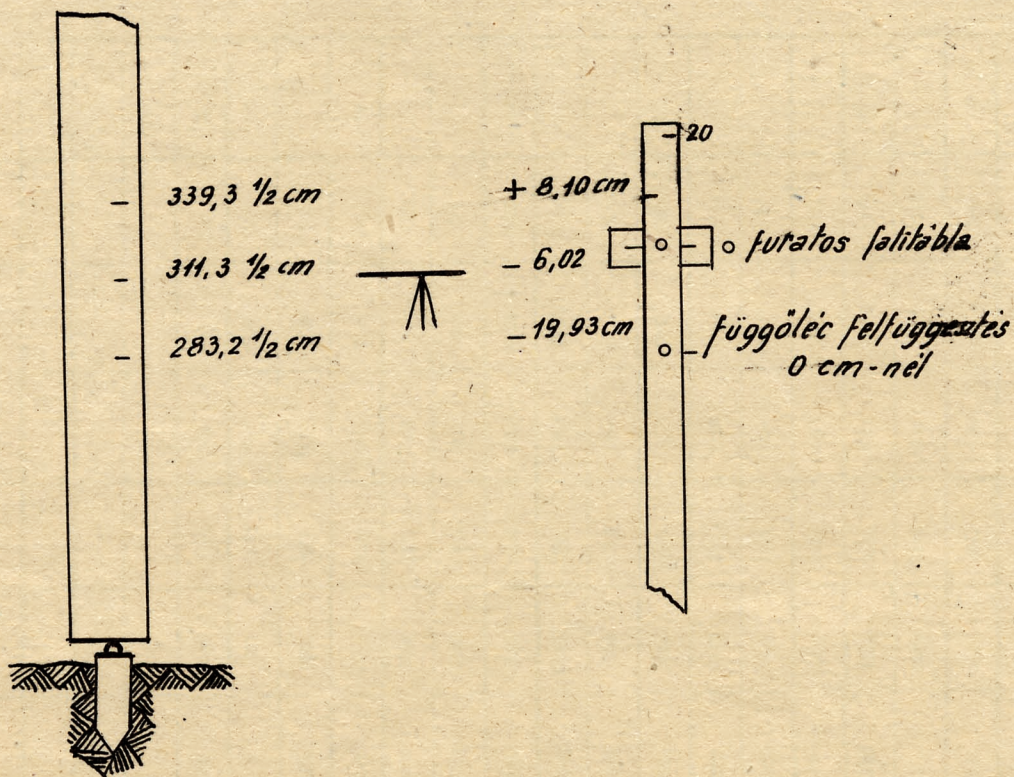

Furatos táblához való csatlakozáskor a szintezési
jegyzőkönyvben készítendő vázlat

a./ Optikai mikrométeres műszer használata esetén

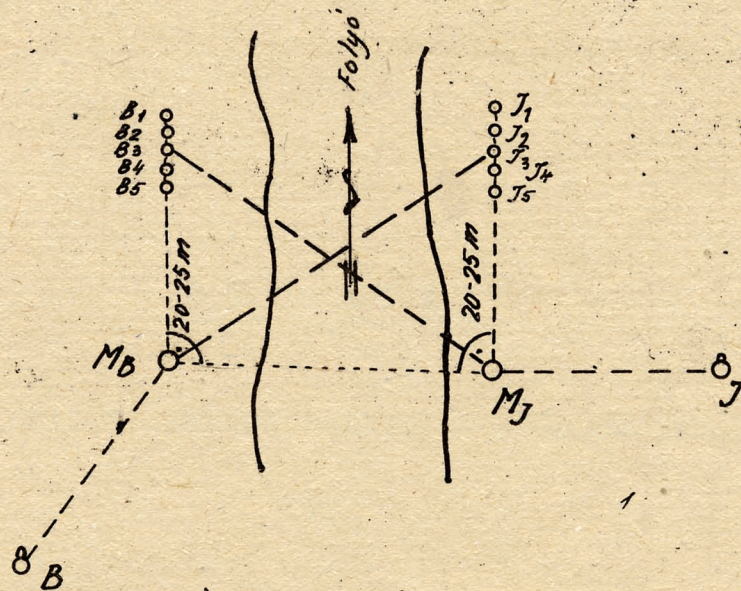

b./ Három vízszintes szállal ellátott műszer esetén

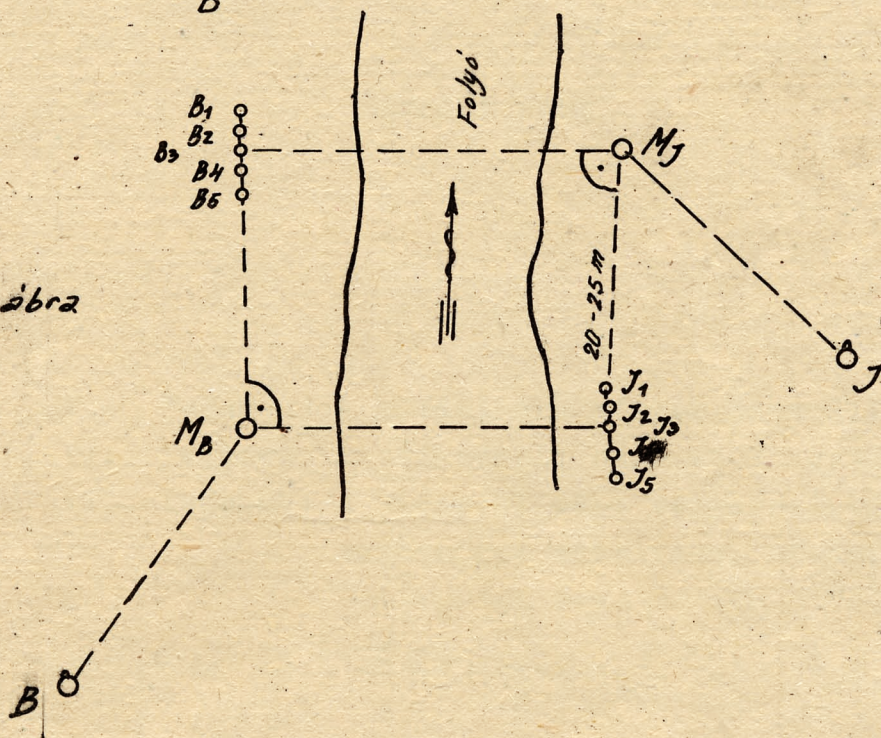

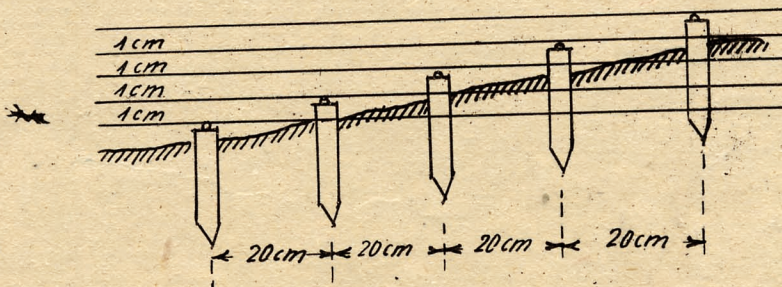
1. ábra

2. ábra

3. ábra

Szakaszösszeállítás

016004 csap - 606 csap

Magasságkülönbség	Műszer állítás	Távolság km	d mm	Megengedett hibahatár mm
+ 2,912 13 m	12	0,840	+ 0,82	3,24

Lap	Oda		Vissza	
	+	-	+	-
17	3536,65	3530,84		
18	2906,93			
19			2070,54	1834,51
20			1461,26	4609,22
Összesen	6443,58	3530,84	3531,80	6443,73
Végösszeg	2912,74			2911,93
Komp.jav.	- 20			- 21
Eredmény	2912,54			2911,72

A komparálási javítás számítása:

$$- 0,068 \times 2,91$$

$$1746$$

$$2328$$

$$- 0,19788$$

$$- 0,070 \times 2,91$$

$$- 0,20370$$

Komparálást lásd .....3.....sz.jegyzőkönyvben .....15.....oldal

Megjegyzés:

Avégett, hogy az egyes szakaszokhoz tartozó magasságkülönbségek képzésekor végzett le- vagy felkerekítések a vonalösszeállításakor a 0,01 milliméter egységekben eltérést ne okozhassanak /lásd 23.mellékleten/, a komparálási javításokat úgy kell 0,01 milliméterre kiegészíteni, hogy az oda- és a visszamérés különbsége mindig páros szám legyen.

$$0,21 \times 3,6$$

$$63$$

$$1726$$

$$0,756$$

$$3,6 \times 0,21 = 0,756$$

$$72$$

$$0,756$$

23. mellékletElőzetes vonalösszeállítás

Haltom

[illegible][illegible]

*) Csak ceruzával számítando!

A felsőrendű szintezési alappontok és vonalak
feltüntetése a topográfiai térképeken

A pont jele a térképen tekintet nélkül az állandósítás módjára /csap, gomb stb./ 4 milliméter átmérőjű kör. A pont számát 3 milliméteres sablonnal kell felírni, és pedig az elsőrendű pontokét álló, a másod- és a harmadrendű pontokét dőlt számokkal.

4 mm ○ 1421 - 3 mm (álló)

4 mm ○ 150 203 - 3 mm (dőlt)

A szintezési vonal pontjait 1/2 milliméteres redisz-tollal húzott színes vonallal kell összekötni, és pedig az elsőrendű vonal jelzése piros, a másodrendűé kék, a harmadrendűé zöld.

4756-ig 0,134
4757-től $k = 0,142 \dots$

[illegible]

$$k = 0,144$$
[illegible]

A szintezési szakaszokhoz tartozó Δg levezetése
 Eötvös-ingával meghatározott nehézségi anomáliák-
 ból az ortométeres javítás kiszámítása céljából

A pont szama	A	ΔA	$\Delta \varphi$	$0,02507 \Delta \varphi$	ΔM	$0,2250 \Delta M$	Δg
7233	+13,8	-0,1	0	0	-0,30	+0,067	-0,03
34	+13,7	+0,2	+2	0	-0,39	+0,088	+0,29
35	+13,9	-0,2	-25	0	+0,42	-0,094	-0,29
36	+13,7	-0,2	-25	-1	+1,90	-0,427	-1,63
37	+13,5	0	-23	-1	-0,21	+0,047	-0,95
38	+13,5	+0,2	-20	-1	+2,00	-0,450	-1,25
39	+13,7	+0,2	-13	0	+3,11	-0,700	-0,50
7240	+13,9	-0,2	-10	0	+0,48	-0,108	-0,31
41	+13,7	-0,2	-7	0	+1,73	-0,389	-0,59
42	+13,5						